19e Jaar, No. 79. 's HERTOGENBOSCH. Donderdag 8 July 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?

ABONNEMENTS-PRIJS: Voor de Stad . f 12. Franco per post . 14.

ADVERTENTIEN: 15 cents de regel. Behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemalen in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaturdag.)

KERKELIJKE STAAT.

» De kardinaal-secretaris van Staat heeft een manifest uitgevaardigd, waarin al de onderscheidene handelingen van den Paus, sedert zijne verheffing worden blootgelegd. Omtrent de bedoelingen van Z. H. laat de kardinaal Gizzi zich in dit stuk aldus uit:

» Zijne Heiligheid de Paus heeft vast besloten voorwaarts te gaan op den weg der verbeteringen in alle takken van openbaar beheer, welke dezelve noodig mogten hebben; doch heeft even vast besloten, volkomen niets anders te doen, dan door eene wijze uitbreiding [illegible] voorwaarden, welke noodzakelijk tot de souvereiniteit en het tijdelijk gouvernement van het Hoofd der catholijke Kerk behooren; een gouvernement, onvatbaar voor zekere vormen, welke het bestaan zelf der souvereiniteit zouden omverwerpen, of althans die uitwendige vrijheid, die onafhankelijkheid in het opperst gebied zouden krenken, voor welke God, in de diepe wijsheid zijner raadsbesluiten, gewild heeft dat de H. Stoel een tijdelijk verstendom zou hebben. De H. Vader kon de heilige pligten, welke dezen gebieden den hem aanbevrouwden schat onverkrenkt te bewaren, niet uit het oog verliezen.

» Daarom heeft de H. Vader niet zonder eene diepe droefheid vernomen, dat eenige rusteloze geesten van den tegenwoordigen toestand partij zouden willen trekken om leerstellingen en denkbeelden te doen zegevieren, welke geheel met zijnen stelregel in strijd zijn, en hem anderen op te leggen welke geheel in strijd zijn met den rustigen en vredzamen aard even als met het verheven karakter van hem, die Stedehouder van Jesus Christus, bedienaar van eenen God des vredes en Vader van alle Catholijken, tot welke landstreek der wereld zij ook mogen behooren, is; of eindelijk om onder de bevolkingen, door geschriften of woorden, verlangens en vooruitzigten tot hervorming, buiten de aldo even aangewezene grenzen, te doen ontstaan.

» Dat niet van dit merkwaardig stuk luidt aldus, het zesde jaar zijner Pauselijke Regering is ten einde geloopen en in dat tijdsbestek heeft de H. Vader volkomen de liefde, de dankbaarheid en de verknochtheid zijner welbeminde onderdanen leeren kennen en op prijs stellen. Nu vraagt hij van hen bewijs dier loffelijke gevoelens, en dit bewijs moet bestaan in het doen ophouden van die ongepaste volksvereenigingen, bij welke gelegenheid het ook wenschelijk ware, en van de buitengewone betooningen [illegible] degenen waarvoor men, vóór de uitvaardiging dezer bekendmaking, zoo in de hoofdstad als in de provincien reeds het verlof der bevoegde autoriteiten ontvangen had) en in het blijken volharden in dien staat van kalmte, goede orde en eendragt, welke den schoonsten lof van een volk uitmaakt. Ziedaar het verlangen, ziedaar de wensch, ziedaar de wil van den H. Vader, en Zijne Heiligheid houdt het voor zeker, dat deze eenvoudige uitdrukking zijner gevoelens een en nog meer werkdadig zijn zal, dan een bepaald bevel, voor alle de bevolkingen van den Staat, maar inzonderheid van die zijner goede stad Rome.

» Gegeven ter Staats-secretarie 22 junij 1847.

» De Kardinaal Gizzi."

DUITSCHLAND.

De Stenden van Bohemen hebben aan den keizer van Oostenrijk een verzoekschrift ingezonden, ter verkrijging van de afschaffing of althans van de verzachting der censuur, welke zij immoreel noemen.

— Uit Berlijn wordt geschreven dat de sensatie door het rescript van sluiting van den Landdag verwekt, nog niet geweken is. Men verliest zich in gissingen over de wijze waarop, volgens hetgeen aangekondigd is, het gouvernement de wet zal toepassen ten einde te beletten dat de gedeputeerden, die geweigerd hebben de comité's te benoemen, het waarschijnlijkste is dat zij vervallen van hunne regten als vertegenwoordigers verklaard zullen worden en men door hunne plaatsvervangers de nog ontbrekende gedelegeerden zal doen benoemen.

— De *Frankf. Zeit.* behelst het proces-verbaal der zeventiende zitting van de Duitsche Bondsvergadering. Men treft daarin eene gemeenschappelijke verklaring der hoven van Pruissen en Oostenrijk betrekkelijk de internationale beginselen, door deze twee Mogendheden in de zaak van Krakau gevolgd. De vertegenwoordigers der overige Bondstaten zijn tot deze verklaring toegetreden even als Rusland, hetwelk van die toetreding door eene nota, gedagteekend 21 april, van zijnen minister bij de Duitsche Bondsvergadering gerigt, heeft doen blijken.

— De *Rh. u. Moes. Zeit.* maakt eene vergelijking tusschen twee daadzaken, welke de vrijheid des gewetens betreffen. De afgevaardigden van den pruissischen Landdag hebben doen opnemen, dat geen catholijk aan de Universiteiten van Berlijn en Koenigsberg eenen leerstoel zou bekleeden. Toen men, in 1840, in de kamer der Gedeputeerden van Baden een stuk voorbragt, waaruit bleek dat de Universiteit van Freiburg alleenlijk gesticht is om de catholijke godsdienst te verbreiden en dus redelijke wijze niets anders dan catholijken tot leeraars kan aannemen, vond de gansche drukpers geene woorden, die krachtig genoeg waren om tegen zoodanige onverdraagzaamheid te protesteren. Nu houdt de pers een voordigtig stilzwijgen, schoon er protestanten bij de Universiteit van Freiburg zijn en er geene catholijken bij de protestantsche Universiteiten van Pruissen. Ziedaar de regtvaardigheid!

— De beruchte Lola Montes blijft steeds een voorwerp van ergernis voor het Beijersche volk. Eenige dagen geleden [illegible] zij te Bamberg, zich naar Brockenau, alwaar zich thans het koninklijk gezin bevindt, begevende. Bij hare komst aan het station werd zij door gefluit gejoeg en geschreeuw, welke echter slechts hare koets getroffen hebben, ontvangen. Doch de ex-danseres liet zich niet vervaard maken en vatte uit de zakken harer koets een paar pistolen, welke zij op de menigte aanlegde. De kastelein van het logement, alwaar zij haren intrek nam, was verpligt zijne deur te versperren, wijl de in de straat verzamelde menigte steeds voortging met schreeuwen en bedreigen. De senora wilde den nacht te Bamberg doorbrengen, doch na eene zoodanige ontvangst achtte zij het raadzamer haren weg te vervolgen.

Maar het schoonste komt nog. De stedelijke commissaris van Bamberg heeft, naar het verhaal der *Köln. Zeit.*, eenen brief van den koning ontvangen, waarbij hem bevolen wordt eene deputatie uit het stedelijk bestuur te kiezen, om aan Lola-Montes vergiffenis te vragen wegens de beleedigingen welke zij ontvangen heeft en de goede Bambergsche regeerders hebben er in toegestemd, de goedertierenheid der ex-danseres in te roepen.

SPANJE.

MADRID, 29 junij. Men meldt het overlijden van Zijne Em. den Kardinaal Cienfuegos. Deze eerbiedwaardige prelaat, aartsbisschop van Sevilla, doch sedert lange jaren uit zijn diocees verbannen, heeft zijne dagen te Alicante geëindigd.

— De *Clamor Publico* beweert dat de Infant don Francisco de Paula en de Infante Josepha naar het paleis van St. Jean moeten terugkeeren, en van daar eene reis naar vreemde landen ondernamen.

— Een bulletin van Valladolid van den 28 junij meldt dat generaal Chef van het Spaansche leger den 24 junij op een uur afstands van Oporto was. De troepen der junta waren tot onder de muren der plaats teruggetrokken, zonder den minsten wederstand te doen. De generaal en chef was voornemens den volgenden dag eene erkenning te doen en het beleg te beginnen. De generaal Venhaes is te Evora binnengerukt en heeft er autoriteiten in naam der koningin aangesteld. Het schijnt dat gansch Alemtejo in afwachting der onderwerping van Oporto, het gezag der koningin erkend heeft.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 julij. Eergisteren heeft de Kamer der Gedeputeerden zich bezig gehouden met een verzoekschrift van den prins Jerôme Bonaparte, die verzocht om in zijn vaderland terug te mogen komen. Dit verzoek is zonder tegenstand naar den voorzitter van den Raad gezonden, nadat de Grootzegelbewaarder verklaard had, dat het gouvernement [illegible] bindtenis hoegenaamd aanging, om de feiten en het keizerlijk geslacht te vernietigen, deszelfs voorbehield dezelve vrijelijk toe te passen, zoo ver het zulks in overeenstemming zou met de handhaving der veiligheid van [illegible] stellingen en van de openbare rust.

's HERTOGENBOSCH, 7 julij.

Festival 1847
Nationaal Concours.

Eergisteren en gisteren hebben de feestelijkheden van het *Harmonisch Festival* en van het *Nationaal Concours* plaats gehad. Daarvan eene waardige beschrijving te geven is ons onmogelijk. Het zij genoeg te zeggen, dat, men moge elders op rijkdom, pracht en praal roemen, nergens de wedergade der Bossche feesten te vinden is. Wij zeggen dit niet als *Boschenaars*; maar herhalen slechts de roepstem van alle vreemdelingen. Neen, nergens kan men zoo eene gulle vreugde, zoo eene broederlijke eensgezindheid, zoo eene ongehinderde voldoening aan alle genoegens aantreffen. Het scheen het wederzien te zijn van oude vrienden, die jaren lang van elkanders omgang beroofd waren geweest en echter waren er, welke men voor het eerst zag.

De societeit *de Unie* heeft dit jaar nieuwe en tot heden ongekende lauweren ingeoogst. Eere zij haar! Eere zij haren nieuwen president!

De optogt heeft beide dagen volgens het uitgegeven programma plaats gehad.

Wij bepalen ons met eene opgave van de Harmonien, welke 11. maandag de feesten opgeluisterd hebben en de verschillende Handboogschutterijen welke gisteren te strijde zijn gekomen.

Nadat de Harmonie *de Unie* van 's Hertogenbosch het feest geopend had, hebben achtervolgens de navolgende Harmonien zich doen hooren, als:

1. Harmonie-Gezelschap *St. Cecilia* van 's Hertogenbosch.
2. Harmonie-Gezelschap *Vlijt en Volharding* van Breda.
3. Harmonie-Gezelschap *Concordia* van Nijmegen.
4. Harmonie-Gezelschap *de Nieuwe Harmonie* van Tilburg.
5. Harmonie-Gezelschap *Schutters Harmonie* van 's Hertogenbosch.
6. Harmonie-Gezelschap *de Eendragt* van Nieuwkuyk en Ulsen-oort.
7. Harmonie-Gezelschap *het Broederschap van St. Crispijn* van Wolwijk.
8. Harmonie-Gezelschap *de Unie* van 's Hertogenbosch.

De opgekomene Schutterijen, tot den wedstrijd van den edelen Handboog, welke des dingsdags plaats had, waren de volgende, naar de orde der plaats gehad hebbende loting:

1. *Eraterna Amicitia* van Vught.
2. *Oefening en Vermaak* van Tilburg.
3. *St. Sebastiaan* van Tilburg.
4. *Vriendschap* van Vught.
5. *Gloria Sorano* van Dongen.
6. *de Batavier* van Schijndel.
7. *St. Joris* van 's Bosch.
8. *Unie* van Schijndel.
9. *Soranus* van Arnhem.
10. *l' Union* van 's Bosch.
11. *St. Sebastiaan* van 's Bosch.
12. *Amicitia* van Schijndel.
13. *Emaus* van idem.
14. *Uitspanning* van Moergestel.
15. *De Unie* »
16. *Harmonie* van 's Bosch.
17. *Apollo* van Utrecht.
18. .....
19. *De Vriendschap* van Stratum.
20. *Willem Tell* van Gemert.
21. *Honos alit Artem* van Tilburg.
22. *Semper Unitas* van St. Oedenrode.
23. *De Roos* van Tilburg.
24. .....

In den avond van elken dag werden de uitgeloofde medailles uitgereikt door het achtbaar stedelijk bestuur, dezen dag vertegenwoordigd door den Edel Achtb. Heer Mulders, wethouder, bij ontstentenis van den heer Burgemeester zelven, en door den heer Secretaris dezer stad.

Des maandags avonds werd aan elk opgekomen Harmonie-gezelschap eene medaille, als gedachtenis aan dit feest uitgereikt, terwijl nog bovendien het Harmonie-gezelschap *de Unie* van 's Bosch de aan het talrijkst bezet gezelschap uitgeloofde premie erlangde, en het Harmonie-gezelschap *Concordia* van Nijmegen, de buitengewone medaille, als het verstkomende.

Des Dingsdags avonds werden de in den wedstrijd der Handboogschutterijen behaalde prijzen insgelijks door het stedelijk bestuur uitgereikt als volgt:

1e prijs, *gouden Medaille*: de Vriendschap van Stratum.

2e prijs, *zilveren medaille*: de Uitspanning te Moergestel.

3e prijs, (*bronzen of rozenmedaille*) Oefening en Vermaak te Tilburg met 6 rozen.

Schutters-decoratie voor den boogschutter die de meeste punten geschoten heeft: *L. Reuvers* van de *Vriendschap* te Stratum.«

Bronzen medaille voor de verstkomende schutterij: Soranus van Arnhem.

Bronzenmedaille wegens het schoonste Costuum Gloria Sorano van Dongen.

Dezen laatsten avond was de plegtigheid nog opgeluisterd door de tegenwoordigheid van den Edel Groot Achtb. Heer President van het Geregtshof dezer Provincie. Na het uitreiken dezer Medailles werd door den President der Unie, namens dezelve een gedenkpenning aangeboden aan den Heer Wethouder en een aan genoemden Heer President, als blijk van de erkentelijkheid der *Unie*, voor de bescherming welke zij van stadsregering en van alle autoriteiten geniet en *Anzonderheid* als eene herinnering aan de afgeloopene feesten.

Deze medailles werden allerminzaamst ontvangen, onder de vleijendste uitdrukkingen van tevredenheid over de wijze, waarop de *Unie* hare feestelijkheden heeft gehouden en belofte van verdere bescherming.

In de gemeenzame bijeenkomst, welke op deze prijsuitdeeling volgde, voegden zich nog onderscheidene zoo burgerlijke als militaire autoriteiten, welke allen van hare tevredenheid getuigden.

De feesten zijn, niettegenstaande de verbazende zamenloop van menigte, zoo binnen als buiten *de Unie*, in de volmaaktste orde en zonder de minste storing afgeloopen. Het bij alle optogten zoo veel luister bijzettende corps lanciers werd hier gemist: in dit gemis heeft, wat het muzijkale betreft, het Harmonie-Gezelschap *Concordia* van Nijmegen voorzien, door beide dagen te blijven en bereidwillig dezelfs talentvolle ondersteuning te leenen. Uit dankbaarheid voor de voortreffelijke welwillendheid zal voor dit gezelschap een buitengewone gedenkpenning geslagen en later aan hetzelve uitgereikt worden.

— Het Harmonie-Gezelschap *Vlijt en Volharding* van Breda heeft Dinsdag avond voor dezelfs vertrek eene serenade aan Zijne Exc. den Heer Gouverneur dezer Provincie gebragt.

— De Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben gisteren hunne eerste zitting gehouden. In dezelve zijn een aantal stukken medegedeeld. Morgen ochtend ten 10 ure zullen zij overgaan tot de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

— Bij koninklijk besluit van den 30 junij 1847, n°. 91, is benoemd tot controleur der directe belasting, 1e en 2e ringmiddelen en accijnsen te Heerlen (Limburg) de heer C. van der Schoot, thans ontvanger te Rosmalen.

TILBURG, 3 julij. Heden heeft de koning de Goirsche heide, die zich langs het belgische grondgebied uitstrekt, aangekocht; deze oppervlakte beslaat ruim driehonderd bunders.

DUNGEN 2 julij. In den nacht tusschen den 1 en 2 dezer, zijn alhier bij verschillende eigenaren van bijen, dierstallen gepleegd, door het uitroven uit de bijkorven, van het was en den honing, welke op dit tijdstip in de korven is nu voor den pleger van geringe waarde, maar veel schade verwekkende aan het voortteelen van de bijen. Bij eenen eigenaar zijn, onder anderen, 10 korven geheel en gansch geledigd en het totaal geledigden bedraagt 15 à 16 korven.

ARNHEM, 3 Julij. In de *Arnhemsche Courant* van heden wordt een onregte opgegeven, dat twee eskadrons dragonders tegen de oefening die vrijdag e. k. moet plaats hebben, werden gewacht. Bij ons goed garnizoen hebben wij zulks niet noodig.

— Te Zutphen is gisteren nacht uitgebroken, de tapper Mensing, uit Groenlo, die onder instructie zat, als hebbende in de zaak van Jan ter Linde eene valsche verklaring afgelegd.

LEEUWARDEN, 3 julij. Heden zijn de vrijwillige rustbewaarders op het stadhuis vergaderd geweest. De heer burgemeester heeft hen, voor de gedane diensten op eene allezins indrukwekkende wijze bedankt, en hun tevens berigt, dat voorloopig de wachtposten in de verschillen wijken dezer stad niet meer zullen worden betrokken. Het geheele korps behoudt echter hunne wapenen en scherpe patronen, en blijft georganiseerd, om des noods in het vervolg altijd gereed te zijn, om de orde en rust te helpen handhaven. In elke wijk is daarna door de leden der rustbewaarders, een kolonnandant benoemd.

— De berigten omtrent den toestand van den oogst blijven uit alle landen steeds gunstig; dit is in Friesland ook het geval; de graangewassen staan allen even uitmuntend. De boekweit is in vollen bloei, en vertoont een verrukkelijk gezigt. De vroege aardappelen worden hereids gerooid, leveren een goed gewas en zijn best van smaak; ook de late aardappelen staan uitmuntend, en aan beide soorten bespeurt men volstrekt geene ziekte; aan de rogge bemerkt men evenmin roest. Het weder blijft voor den hooioogst gunstig, zoodat het hooi zeer goed wordt binnengehaald. (*P. F. Ct.*)

GRONINGEN, 3 Julij. Heden morgen zijn door de policie en gewapende magt een zestal personen gevaarlijk herwaarts gebragt, die in de gemeente Marum, in deze provincie, met geweld spek, brood en dergelijke meer moeten gesteeld hebben. Bij de regtbank alhier is dadelijk een regter van instructie benoemd, hemaaldelijk belast met het onderzoek der jongste gebeurtenissen, welk onderzoek dan ook dadelijk en onafgebroken plaats had en nog heeft. — De waakzaamheid gedurende de nachten blijft nog even ijverig, zoo van den kant der politie, als van dien der militairen, schutters en rustbewaarders, en heeft steeds de meest gewenschte gevolgen. — Na de collecte, waarvan wij eergisteren reeds het bedrag hebben opgegeven, heeft zoo als men algemeen verhaalt, een onzer graanhandelaren aan de algemeene armen de som van *f* 1000 ten geschenke gegeven, waardoor alzoo deze wel buitengewone collecte eene niet onaanzienlijke som heeft opgebragt. — Naar wij vernemen, verkeeren onderscheidene der gekwetste personen nog steeds in den bedenkelijksten staat. — Ook uit andere huizen dan het genoemde zijn kogels binnengedrongen, doch gelukkig zonder iemand der bewoners te schaden. Men heeft alle reden dankbaar te zijn, dat er betrekkelijk zoo weinige onheilen zijn voorgevallen, onder een zoo opgehoopte massa.

LATERE BERIGTEN.

De uitreiking van Pruisen heeft den 27 te Berlijn de inwijding en onthulling van het standbeeld ter nagedachtenis van Frederik-de-Groote bijgewoond. Z. M. was vergezeld van den kroonprins van Pruisen. Den 28ste is de koning op zijn paleis Sans-Souci te Potsdam teruggekeerd.

De paus de St. Aulaire heeft in een plegtig gehoor zijne geloofsbrieven van terugroeping aan de koningin van Engeland ter hand gesteld.

Het huis Clayton en Co. een oud en achtenswaardig bankiershuis van Preston heeft zijne betalingen geschorst.

Mgr. Fornari, apostolisch delegaat in den Indischen Archipel, is te Rijswijk aangekomen, vergezeld van den burggraaf Pepoli, attaché bij de ambassade van Frankrijk te Rome.

Men verhaalt dat de Maronieten besloten hebben te Parijs een vertegenwoordiger te houden, die aldaar voortaan zijn bestendig verblijf houden zal.

Ingezonden Stukken.

In de 69e en 70e nummers van *de Noord-Brabander* komen aanmerkingen voor op het antwoord

der Regering aan de afdeelingen der Kamer, betreffende de oud-bisschoppelijke klerezij. De schrijver dier stukken, zich op een verkeerd standpunt plaatsende, of de onderscheidene punten van het antwoord der Regering niet in verband met elkander beschouwende, doet haar dikwijls geheel iets anders, somtijds juist het tegenstrijdige zeggen van hetgeen zij klaarblijkelijk bedoelt. Daar het hier een teeder en gewigtig punt geldt, waaraan de Katholieke belangen niet vreemd zijn, zoo is het geenszins onverschillig, of het Katholiek publiek desaangaande goed of kwalijk wordt voorgelicht. Weshalve hier eenige aanmerkingen op die opmerkingen volgen.

Op de eerste plaats uit de schrijver de meening te beweert, dat de Regering, bij hare weigering, den nieuw benoemden bisschop van Haarlem te erkennen, slechts voor reden had behoeven op te geven, dat dezelve de kanonieke institutie niet heeft erlangd. — Zoo zou men spreken van een echt Katholiek standpunt. Maar is dat ook het standpunt der Regering? — Het is eene bekende zaak, dat de klerezij zich, op hare wijze, op het kanonieke regt beroept, om de wettigheid harer bisschoppen, ook zonder verkregen kanonieke institutie, te verdedigen. Hoe kan nu eene Regering daar tusschenkomen, en de gezegde institutie van de klerezij vorderen, zonder met een te beslissen, dat deze in hare bewering ongeregtigd is, zonder zich als *judex controversiarum* in kanonieke aangelegenheden aan te stellen, en zich het *jus in sacra* aan te matigen? — Zoo er iets duidelijk is, dan is het dit; en het kan niet anders, of de schrijver der aanmerkingen heeft de aangeduide daadzaak over het hoofd gezien. Anders zou hij de Regering niet geraden hebben tot iets, wat hij zelf ten nadrukkelijkste verdoordeelt.

Op de tweede plaats wraakt dezelve de uitdrukking, door de Regering gebezigd, dat er *niet in den boezem* van het kerkgenootschap, waartoe de klerezij verklaart te behooren, strijd gevoerd wordt" aangaande derzelver regtsgezindheid. — *Niet in den boezem der Katholieke* Kerk, zegt hij, wordt daarover gestreden. — Zoo spreekt men al wederom van het echt-Katholieke standpunt. Een gelijk toch is het bekend, en men kan, welken minister dan ook, hiervan niet onwetend onderstellen, dat er te Rome niet getwist wordt, of het Utrechtsche Kerkje al dan niet orthodoxe, al dan niet Katholiek zij. Maar geldt het *Roma locuta* ook voor onze grondwet? De Regering had, meent, en wel onmiddelijk te voren, verklaard, dat indien de oud-bisschoppelijke klerezij Roomsch-Katholiek wil wezen, de Staat verpligt is, haar verlangen in dat opzigt te eerbiedigen, omdat de volkome vrijheid der godsdienstige begrippen bij de grondwet aan elk gewaarborgd is." Nemen wij nu deze verklaring in verband met de boven aangehaalde woorden, dan beteekenen zij niets anders, dan dat er *in den boezem der zich noemende Roomsch-Katholieken in Nederland* over de regtsgezindheid der klerezij wordt gestreden. Immers de klerezij noemt zich Roomsch-Katholiek, en moet de Regering eerbiedigen, en daarom staat zij immers onder hetzelfde departement, en komt op hetzelfde budget met de Roomsch-Katholieken voor. Hoe kan dan de schrijver die uitdrukking laken? Volgens hem had de Regering eene betere woordenkeus gedaan, indien zij had gezegd, dat er strijd gevoerd wordt »*tusschen* de klerezij, » en het kerkgenootschap, waartoe zij verklaart te » behooren." Daar het hier meer op eene kritiek van woorden, dan op eene beoordeeling van bedoelingen neerkomt, — de schrijver geeft dit zelf niet onduidelijk te kennen — zoo zij het mij geoorloofd, hem te doen opmerken, dat het woord *tusschen* eene *scheiding* aanduidt, en hem hierna het volgend dilemma voor te houden: Of de Regering erbiedigt de verklaring der klerezij, of zij eerbiedigt die niet; in het *eerste* geval doet hij de Regering zeggen, dat er strijd bestaat tusschen het Roomsch-Katholiek kerkgenootschap en de klerezij, die zij ook als Roomsch-Katholiek moet laten doorgaan, dat is, *tusschen het geheel en een van desselfs deelen*; in het andere geval brengt hij de Regering *in strijd met hare eigene verklaring*. — En alzoo zou de schrijver de zeer kiesch en voorzigtig gekozen uitdrukking der Regering verstingen door ene ongerijmdheid of door eene verzaking van gestelde beginselen!

Ten derde verontwaardigt en ergert zich de schrijver over dat gedeelte van het antwoord der Regering, waar zij zegt, dat zij deelgenoot zou worden in den gevoerden strijd » wanneer zij den, » *door het hoofd der klerezij, in strijd met de oor-* » *spronkelijke stichtingsakte der Nederlandsche bis-* » *dommen, benoemden* en door meerderheid der » Roomsch-Katholieken niet erkenden bisschop van » Haarlem officieel erkende, in die hoedanigheid, » of onder dien titel." Het baart verwondering dat de hier in cursief gedrukte woorden door den schrijver geheel zijn over het hoofd gezien, en ter plaatse zijner beoordeeling zijn uitgelaten. Het is toch duidelijk dat, deze woorden, *te zamen* met de onmiddelijk daarop volgende, eene *toereikende* reden opgeven, waarom de regering de gevraagde erkenning regtshalve heeft geweigerd. In de daad, indien de bisschop van Haarlem, hoezeer in strijd met de oorspronkelijke stichtingsakte benoemd, desniettemin door alle Roomsch-Katholijken erkend wierd, kon de Regering, door de officieele erkenning van hare zijde niemand kwetsen of verongelijken; en eveneens, indien de bisschop, ofschoon niet door de meerderheid erkend, evenwel *wettig* benoemd ware geworden, kon zij hem regtens de officieele erkenning niet weigeren. Maar nu het eene noch het andere plaats vindt, en zoo wel de meerderheid der Roomsch-Katholieken als de stichtingsakte den bisdommen de erkenning des bisschops in den weg staat, kan immers de Regering, zonder eenzijdig te zijn, hem dezelve niet verleenen. Zie daar wat voor een ieder in het antwoord der Regering open ligt. De schrijver heeft dit echter niet gevat, maar van de verkeerde onderstelling uitgaande, dat de Regering alles van eene stemmenmeerderheid laat afhangen, vaart hij met verontwaardiging tegen haar uit, als wilde zij de democratie in de Katholieke Kerk invoeren, en beschuldigt een *Catholijken minister*(1) (wat beteekent *hier* het woord Catholijk? Kan iemand in Nederland qua minister Catholijk zijn?) van deel te nemen aan eene zoo verregaande miskenning van het wezen en den grond der Katholieke Kerk, en eindigt met rond weg voor zijne lezers te besluiten, dat, indien er in Nederland wettig georganiseerde bisdommen bestonden, en ene meerderheid van leeken aan wettig benoemden en kanonieken geïnstitueerden bisschop weerstonden en miskenden, de Regering alsdan, consequent handelende, dien bisschop de officiele erkenning zou weigeren! Eene zonderlinge manier van redeneren voorwaar! Omdat een bisschop *in strijd* met de stichtingsakte zijns bisdoms benoemd, en door de meerderheid zijner geloofsgenooten niet erkend is, wordt hem van Regeringswege de officieele erkenning geweigerd, en daaruit moet nu volgen, en wordt besloten, dat ook aan een *wettig* benoemden de officieele erkenning zou moeten geweigerd worden? Waar is hier Logica, vraag ik. —

Waar is er Logica, wanneer dezelfde schrijver beweert, dat de Regering even zoo wel deelgenoot wordt in den strijd over de regtzinnigheid der Klerezy, wanneer zij den bisschop van Haarlem niet — als wanneer zij hem wel erkent? Het is als of men zeide: een regter, die iemand in zijne vordering ontvankelijk verklaart, dewelke een bewijsstuk overlegt, dat ongeldig is om gebrek aan vorm, beslist de zaak niet ingevolge de wet, maar steekt zich in de gewetensvraag, dus steekt hij zich ook in de gewetensvraag in, wanneer hij zulk een ongeldig stuk afwijst.....

Eindelijk beschuldigt de schrijver de Regering nog van de »grofste inconsequentie" omdat zij, na verklaard te hebben, dat zij niet te onderzoeken heeft, of de leden der oud-bisschoppelijke klerezij zich te regt of ten onregte Roomsch-Katholiek verklaren, daarna evenwel van eene *meerderheid* van Roomsch Katholieken spreekt. Waar meerderheid is, zegt hij, daar is ook minderheid; de meerderheid van Roomsch-Katholieken kunnen hier geene andere zijn dan »die Rome aanhangen" (hij wil zeggen, dan de geboorzame kinderen van den Paus; de oud-bisschoppelijken geven ook hoog op van hunne gehechtheid aan Rome en aan den Stoel van Petrus) de minderheid, geene andere dan de leden der klerezij. »*Dus*, gaat de schrijver voort, » erkent de Regering bepaaldelijk, dat *de leden der* » *oud-bisschoppelijke klerezij zich* TE REGT *Roomsch-* » *Katholieken noemen*." zulk een antilogischen sprong, wij bekennen het, hebben wij nog zelden zien maken, en wij gelooven, dat de meeste lezers dit ook van zich zelven zullen moeten getuigen. — Het zal voorzeker wel niet noodig zijn, uit het boven gezegde nader te betoogen, dat de inconsequentie hier nergens bestaat, dan in des schrijvers redenering. Of, zou de Regering de klerezij niet voor Katholiek kunnen laten doorgaan, omdat zij verklaart zulks te willen wezen, zonder in de kwestie van de orthodoxie, van het *te regt* of ten *onregte* te treden? Wie ziet niet, dat dit laatste iets geheel verschillends is, en met het vorige niet kan vereenigd noch gelijk gesteld worden?

Wij zullen hier verder niet noodig hebben aan te stippen, dat de schrijver zich vergist, wanneer hij meent, dat de vraag, of iemand zich te regt of ten onregte Roomsch-Katholiek noemt, en deze, of hij in een of meer punten van de leer der roomsch-Katholijke kerk verschilt »tamelijk op hetzelfde neerkomt." Het is toch geen punt, hetwelk tot de hooge theologie behoort, dat iemand onmogelijk kan Roomsch-Katholiek te zijn zonder van de leer der Roomsch-Katholieke Kerk te verschillen, anders gezegd, dat er onderscheid bestaat tusschen leer en tucht, tusschen scheuring en ketterij.

Wat wij den schrijver zouden kunnen vragen is, op welken grond hij zelf de erkenning van den bisschop van Haarlem zou weigeren. Op grond, dat dezelve de kanonieke institutie mist, gaat niet door, zoo als wij gezien hebben; en wat hij zegt van het concordaat van 1827 moge voor alsnog gelding zijn, maar zal men zich eeuwig op dat concordaat kunnen beroepen? En wat, als het eens wordt ingetrokken? Zal men dan tot de erkenning moeten overgaan? Zoo niet, welk middel heeft hij daartegen nog over?

Den genoeg. De verklaring des schrijvers ten slotte zijner aanmerkingen, dat »alle goede Katholijken dit antwoord der Regering moeten desavoueren" zal, na hetgeen wij gezegd hebben, wel wat al te stout voorkomen. Inzender dezes heeft geen gezag, om anderen voor te schrijven, wat zij doen moeten. Doch voor zich zelven mag hij verklaren, dat dat antwoord der Regering, wel verre van hem zoo *verkeerd* en *ongegrond* te schijnen als den schrijver, integendeel hem voorkomt voor eene goede uitlegging allezins vatbaar te zijn, en het hem zelfs doukt, dat het moeijelijk beter zou kunnen gewenscht worden.

Een Roomsch-Katholiek Priester.

---

* *Zonderling! Datzelfde woord* Katholijk, *eenen volmaaktregtgeloovigen en het puur der improvisatie ontvallen, heeft als eene reden moeten dienen, waarom men desselfs niet herkiezing als wenschelijk heeft doen voorkomen! En hier wordt het bedaardelijk van weet haat niet waarom misbruikt*

Vijftigjarige Schooldienst in dezelfde gemeente van d'H. Poell te Sevenum (bij Venlo) gevierd den 24 Junij 1847.

Een der gewigtigste feesten, welke de mensch in zijn leven vieren kan, is voorzeker het jubelfeest, vooral dan, als hij eenige algemeen nuttige bekleding in de Maatschappij bekleedt, en hij de getuigenis met de hand op het hart kan afleggen dezelve naar pligt te hebben gekweten. En hieronder mag dan ook zonder twijfel de verdienstvolle openbare schoolonderwijzer geteld worden. Zulk een feest dan, vierde men met hartelijkheid op donderdag den 24 junij ll. binnen de gemeente Sevenum, welker openbare onderwijzer J. K. Poel (nu bijna 69 jaren en in volle gezondheid) eene halve eeuw schooldienst in deze gemeente heeft afgelegd. Ook verdient het bij deze opmerking, dat zijn voorzaat een gelijk feest gehouden, en na 52 jaren werkzaam te zijn geweest, deszelfs ontslag genomen heeft, eene gebeurtenis, die welligt zonder wedergade is.

Reeds in den vroegen morgen prijkten het schoolgebouw en de woning des onderwijzers met lovers terwijl de leerlingen het inwendige van het schoollokaal op eene smaakvolle wijze naar kinderlijken zin hadden weten op te sieren. Een vierde uurs voor zeven ure des morgens, maderden een 200tal leerlingen paarswijze, met den ondermeester J. van Hegel aan het hoofd, de woning des onderwijzers, aan welke deur denzelven door genoemden v. M. eenige hartelijke gelukwenschen betrekkelijk dit feest werden toegebragt; waarna de leerlingen, gevolgd door den jubilaris en deszelfs twee zonen, G. M. Poell, hoofd-onderwijzer aan de stads lagere school te Weert, en H. N. Poell, openbaar schoolonderwijzer te Nederweert, zich op de [illegible] wijze naar het schoolgebouw begaven, [illegible] met de uitgestroomde menigte het plegtige H. Misoffer tot dankbetuiging aan den Allerhoogste op te dragen, en verdere zegeningen voor de toekomst af te smeeken. Bij volending dier godsdienst, verlieten de leerlingen op dezelfde wijze de Kerk als bij het henengaan, en alsdan stond ook de verdere familie-betrekking van den onderwijzer, benevens de Edel Achtbare Heer Burgemeester zich aan, toen opgenoemde G. M. Poell [illegible] zoo algemeen hooggeschatten vader en onderwijzer aan de buitendeur der Kerk met dien gelukkigen dag in korte, maar niet minder gevoelige woorden feliciteerde. Vervolgens begeleidde men den jubilaris-onderwijzer, omringd door eene schaar van inwoners, naar het schoolgebouw, aan welks deur hij werd ontvangen door J. A. Driessen onderwijzer in de fransche taal, H. G. Driessen, openbaar onderwijzer, G. van Dijk derzelver schoonbroeder, en L. Zielkens ondermeester, allen van het naburige dorp Horst, en hem werd door eerstgenoemden in dichtregelen den ondubbelzinnigsten hellwensch toegesproken, doordien derzelver vroeg gestorvenen vader, in leven onderwijzer te Horst, en boezemvriend van den feestvierder, mede zijne eerste leiding als onderwijzer aan dezen te danken had; welk fraai geschreven vers, omgeven met eenen welgeteekenden kant, waarin de hulpmiddelen van opvoeding en onderwijs van 1797, en die des tegenwoordigen tijds in figuur geschetst waren, J. K. Poell daarna mede overhandigd werd en hetwelk deze met gevoelige woorden beantwoordde. Hierop betrok men het schoolvertrek, waarin de opgetooide groote leuningstoel geplaatst was, die voor 50 jaren ook hier als elders algemeen in de school in zwang was; en terwijl de verdienstvolle onderwijzer zich nogmaals ter herinnering, in dezen plaatste, hield Poell van Weert eene hartelijke toespraak aan de leerlingen over a.) wat gedaan was in het verledene, b.) het geluk van het tegenwoordige en c.) wat nu te doen voor de onzekere toekomst; waarna door de twee meer genoemde zoons onderwijzers, uit naam huns dierbaren vaders, den leerlingen gedachtenis-beeldjes werden uitgereikt, die van de rugzijde met twee gedrukte toepasselijke versjes voorzien waren. Kinderlijk verzelden de leerlingen hunnen onderwijzer wederom naar zijne woning, aan welken den zijn waardigen dank ontvingen, en zich vrolijk naar huis begaven. In de woning des onderwijzers, namen men nu gezamentlijk eenige verversching, en bragt men in gulle en vriendschappelijk gesprekken de overige morgen uren door, opgevolgd door een middagmaal en vrolijken namiddag, op welken laatsten nog door Poell van Weert eenige passende dichtregelen werden uitgesproken, die namiddelijk in koor bij herhaling werden gezongen. Zoo sleet men dus tot aan den avond regtgenoegelijke uren, die den deelnemenden, alsmk den gemeentenaren, nog lang in gehengen zullen blijven.

Sevenum, 29 *Junij* 1847.

Een lezer van uw geacht dagblad.

Cuijk, 30 Junij 1847.

De dag van gisteren was voor deze gemeente een ware vreugdedag. Reeds in den morgenstond kondigde het wapperen der vlaggen het feest van den dag aan. De eerste bijeenkomst der leden van het Schutters- en Muzijkgezelschap te Grave met die van het Schutters- en Muzijkgezelschap te Cuijk had plaats en werd plegtig gevierd. Ten half vier ure vereenigden zich de Cuijksche leden in het Societeits lokaal van den Doelen en togten, elk gezelschap onder deszelfs afzonderlijken standaard, een eind wegs buiten de gemeente om hunne Graafsche broeders plegtig in te halen. In korte doch gepaste bewoordingen werden deze door de directien der beide Societeiten, bij monde van de Heeren M. G. Wouters en C. W. J. Heinsius uit aller naam hartelijk welkom geheeten en door de overige leden en het talrijk bijeengekomen publiek met een blij hurah begroet. Onder het spelen der muziek begaf de trein zich in geregelden optogt naar het Societeits lokaal van den Doelen, alwaar bij hunne intrede het vrolijke Wilhelmuslied werd aangeheven. Ten zes ure werd er een fraaije, en op het feest toepasselijke zilveren gedenkpenning verschooten, waartoe uit elk Schuttergezelschap een gelijk getal mededingers verkozen was. Bij afwisseling liet zich de muzijk der beide Harmonien hooren, en weerden eenige muzijkstukken voortreffelijk uitgevoerd. Na eenen lang en ijverig betwisten strijd werd de prijs door de Schutters van den Cuijkschen Doelen behaald en door den Edel Achtb. heer Burgemeester dezer Gemeente, die vooraf door het muzijkgezelschap van Grave met eene serenade was vereerd geworden, aan den standaard der overwinnaars vastgehecht. Z. E. A. het zijn genoegen blijken over de goede [illegible], die onder allen heerschte, en uitte den wensch, dat het feest van den dag mogt bijdragen, om den band van vriendschap tusschen de onderlinge broeders naauwer toe te halen.

Lang zal dan ook de dag van 29 junij 1847 in ieders geheugen gepent, en zullen de weinige uren onderling in gulle vrijheid en ware vriendschap gesleten, bij allen als eene aangenaam herinnering blijven.

Advertentien.

Het PLAATSELIJK BESTUUR van *Oud- en Nieuw Gastel*, maakt bij deze bekend, dat de gewone **KERMIS**, invallende den 10 Augustus, dit jaar **niet** zal worden gehouden.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,

P. F. EEMAN,

Ter ordonnantie van hetzelve,

D. J. BEERMAN VAN FOSS, *Secr.*

*** Een verlangt tegen 1 *Augustus* aanstaande eene kleine Stad in *Noord-Brabant*, een **GEPENSIONEERD MILI[illegible] TAIR tot oppassing van een HEER en tot verzorging van een PAARD** tegen eene jaarlijksche vergoeding van HONDERD GULDEN. Zich aanmelden vóór den 15 dezer onder de Letters R. H. met *franco* brieven aan het Postkantoor te *Woudrichem*.

*** HEEREN GECOMMITTEERDEN DES POLDERS VAN DER ELGEN zullen op Donderdag den 15 Junij 1847 des namiddags ten vier ure, ten herberge van de Wed. *CORNELIS VAN DE GRIENDT*, te *Orthen*,

PUBLIEK AANBESTEDEN de

Het gedeeltelijk Vernieuwen der twéé Vleugels van het Uitwaterings-Sluisje te *Bruggen* onder *Rosmalen*.

De Kondition van Aanbesteding zal te lezen liggen [illegible] Maandag den 12 Julij 1847, ten huize van de Wed. *CORNELIS VAN DE GRIENDT* te *Orthen*.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH

Maandag en Dingsdag, 5 en 6 Julij.

ROGGE *f* 12.00 / 13,00 a *f* 13.50.
BOEKWEIT *f* 11.00 a *f* 11.50 / 11.35.
HAVER *f* 5.25 *f* 5.50 *f* 6.00.

AMSTERDAM, 5 Julij.

Tarwe flaauw en als genoteerd bij gerijven verkocht. In dito 126, 127, 128 p. h. Pools. f 510, 516; 126, 126 p. b. f 525; 128 p. dito f 530; 125 p. roode Silesische f 490; p. h. Rostokker f 495; 126, 128 p. b. Pools. f 500 [illegible]

Gedroogde Rogge tot vorige prijzen en ongedroogde door schaarsch hooger verkocht: in cons.: 117 p. Odessa f 325; 113 p. Engels f 320, 117 p. Riga f 270.

Gerst lager afgegeven; 106 p. a. fijne Deens. f 230; 116 p. o. Deens. f 285.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 5 Julij ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 57¼; Dito 3 pCt. 70¾; Dito Certific. 4 pCt. 90¼, 90. Aand. Holl. Spoorw. 101¼, 102. Ardoins 85 p. stl 17¼, ¾. Dito 5/10 p. stl 17¼, 17. Dito. Coupons 13¼. Spanje Binnenl. 3 pCt. 28¾, ½. Portug. 3 pCt 32¼, ¾. Dito 4 pCt. 32¼, ½. Oudep Russen 106¾, ½. Dito 4 pCt. 91. Dd. Stieglitz en Co. 90¾. Brazil. van 100 p. st. 86¾. Mexik. van 100 p. st. 19¼.

OPGAVEN van de HOOGTE der Rivieren de MAAS te GRAVE en van de DIEZE te 'S BOSCH, waargenomen des morgens ten 8 uur.

Datum	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 'S BOSCH.					
	BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.		ONDER O.		GEWASSEN.	GEVALLEN.
Julij	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
5	5	46	»	»	»	»	»	»	»	»
6	5	44	»	2	»	»	0	93	»	2
7	»	»	»	»	»	»	0	99	»	6

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 5 Julij, 6 voet 6 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.